

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060305

DOM
2022-05-11
Stockholm

Mål nr
P 9807-21

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2021-07-15 i mål nr P 4637-21,
se bilaga A

PARTER

Klagande CL

Ombud: OLR

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun

SAKEN

Bygglövsavgift för åtgärder på fastigheten A i Stockholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom reducerar Mark- och miljööverdomstolen den bygglövsavgift som CL ska betala i Stadsbyggnadsnämnden i Stockholm kommuns ärende dnr 2019-15720-575 till noll kr. _____

Dok.Id 1807132

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CL har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen i första hand ska återförvisa ärendet till mark- och miljödomstolen för erforderlig handläggning och i andra hand reducera bygglovsavgiften till noll kr.

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms kommun (nämnden) har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CL har anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg. Nämnden har inte begärt komplettering inom tre veckor från ansökan och någon komplettering har inte skett inom de första tio veckorna. Tidsfristen ska därför räknas från när ansökan gavs in.

Nämnden har i huvudsak anfört följande. Nämnden har inte förelagt sökanden att avhjälpa någon brist i ansökan. Den 20 februari 2020 lät nämnden meddela att ansökan inte kunde beviljas. Samtidigt informerades CL om att hon på eget initiativ kunde revidera sin ansökan. Hon har därefter på eget initiativ inkommit med nya underlag i ärendet under mars, april och juni 2020. Nya tidsfrister har börjat löpa när kompletteringarna kommit in. Beslut om bygglov har fattats inom tio veckor från det att den slutliga revideringen kom in.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om det finns skäl att reducera beslutad bygglovsavgift med hänsyn till överskridande av de tidsfrister för handläggning som finns i plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

Rättsliga utgångspunkter

Byggnadsnämnden ska handlägga ärenden om lov och förhandsbesked skyndsamt. Beslut om lov eller förhandsbesked ska meddelas inom tio veckor från

1. den dag ansökan kom in till nämnden, eller
2. den senare dag då ytterligare underlag kom in till nämnden från sökanden på hans eller hennes initiativ.

Om nämnden inom tre veckor från den dag som anges i första stycket 1 eller 2 har förelagt sökanden enligt 9 kap. 22 § första stycket att avhjälpa en brist i ansökan, räknas tidsfristen i första stycket från den dag då bristen avhjälpes.

Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får den tidsfrist som anges i första stycket förlängas en gång med högst tio veckor. (9 kap. 27 § PBL).

Om en tidsfrist enligt 9 kap. 27 § PBL överskrids ska bygglovsavgiften reduceras med en femtedel för varje påbörjad vecka som tidsfristen överskrids (12 kap. 8 a § första stycket PBL). Efter fem veckors överskridande av tidsfristen reduceras alltså avgiften till noll kr.

Nämndens handläggning av bygglovsansökan

CL inkom med ansökan om bygglov den 5 november 2019. Dagen efter skickades en bekräftelse på att nämnden mottagit ansökan. Därefter skedde ingen kommunikation förrän den 20 februari 2020. Då skickade nämnden en skrivelse till CL där det angavs att nämnden bedömde att ansökan inte kunde beviljas i befintligt skick och att hon hade följande tre alternativ:

- att på eget initiativ revidera eller bearbeta ansökan,
- att kostnadsfritt återta ansökan, eller
- att gå vidare med ansökan i befintligt skick, vilket skulle förenas med en kostnad enligt nämndens taxa. Stadsbyggnadskontoret skulle i så fall föreslå nämnden att avslå ansökan.

CL inkom därefter med ytterligare handlingar 20 mars 2020, 7 april 2020, 17 april 2020, 8 juni 2020 och 26 juni 2020. Ansökan beviljades den 10 juli 2020.

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

CL har i första hand begärt att ärendet ska återförvisas till mark- och miljödomstolen. Det har dock inte framkommit några skäl för att återförvisa ärendet och Mark- och miljööverdomstolen prövar därför överklagandet i sak.

När nämnden skickade skrivelsen med information om att ansökan inte kunde beviljas hade det gått drygt femton veckor från det att ansökan gavs in. När CLs första komplettering kom in hade det gått drygt nitton veckor. Därefter har det aldrig löpt en period på mer än tio veckor till dess nästa komplettering inkommit och beslut slutligen fattats.

Frågan är om det vid dessa förhållanden föreligger ett sådant överskridande av en tidsfrist enligt 9 kap. 27 § PBL som ska medföra reduktion av bygglovsavgiften enligt 12 kap. 8 a § PBL.

Av förarbetena framgår att syftet med systemet med avgiftsreduktion är att effektivisera hanteringen av lovärenden och skapa incitament för att korta handläggningstiderna (se prop. 2017/18:210 s 12 f.).

Huvudregeln är att tidsfristen börjar löpa när ansökan kommer in till nämnden. Genom ordningen med ett föreläggande om komplettering inom en viss tid skapas ett incitament för byggnadsnämnden att tidigt bilda sig en uppfattning om ansökan och ta ställning till om ansökan behöver kompletteras. (se prop. 2017/18:210 s 16 f.). Enligt tredje stycket i 9 kap. 27 § PBL kan tidsfristen förlängas med högst tio veckor, och sökanden ska då skriftligen underrättas om detta innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut enligt 9 kap. 27 a § PBL. Den beskrivna systematiken innebär att nämnden ska bedöma ansökan så tidigt som möjligt, ta initiativ till kompletteringar vid behov redan inom tre veckor och därefter antingen återkoppla till sökanden i form av ett beslut eller med ett meddelande om förlängning av handläggningstiden inom den lagstadgade tidsfristen om tio veckor.

Om den lagstadgade tidsfristen skulle nollställas på grund av händelser efter det att den redan löpt ut skulle det medföra att bestämmelsernas syfte att åstadkomma en effektiv

handläggning går förlorad. Nämnden skulle nämligen vid ett sådant förhållande kunna vara helt passiv längre än tio veckor, trots att beslut som utgångspunkt då redan borde ha fattats, och först därefter ta initiativ till handläggningsåtgärder som t.ex. skulle kunna innebära att sökanden inkommer med ytterligare material.

Mark- och miljööverdomstolen finner mot denna bakgrund att en tidsfrist enligt 9 kap. 27 § PBL inte ska nollställas genom att sökanden ger in underlag, oavsett om det sker på eget initiativ eller efter anmodan av nämnden, när den gällande tidsfristen redan löpt ut. Det överskridande av tidsfristen som redan skett ska i sådana fall istället föranleda avgiftsreduktion enligt vad som anges i 12 kap. 8 a § PBL.

I förevarande fall gör Mark- och miljööverdomstolen följande bedömning.

Inom de första tio veckorna har det inte vidtagits någon åtgärd från nämnden eller CL som gör att tidsfristen ska räknas på annat sätt än från ansökan. Eftersom beslut inte fattats inom tio veckor från ansökan har tidsfristen i 9 kap. 27 § första stycket punkten ett PBL därför överskridits. När nämnden skickade sin skrivelse till CL hade det redan gått mer än femton veckor från ansökan. Eftersom det vid detta tillfälle redan förelåg ett överskridande av tidsfristen med fem veckor hade den avgift som nämnden haft rätt att ta ut för sin handläggning redan reducerats till noll kr enligt vad som anges i 12 kap. 8 a § PBL. Det saknas därmed anledning att ta ställning till om senare inlämnade kompletteringar skett på eget initiativ eller inte.

Sammanfattningsvis har tidsfristen enligt 9 kap. 27 § PBL överskridits med mer än fem veckor och bygglovsavgiften ska därför reduceras till noll kronor.

Avgörandet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Petra Bergman, tekniska rådet Ewa Andrén Holst och tf. hovrättsassessorn Frida Camber, referent.

Föredragande har varit Elin Haubitz Man.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2021-07-15
meddelad i
Nacka

Mål nr P 4637-21

PARTER

Klagande CL

Motpart

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut den 1 juni 2021 i ärende nr 403-63682-2020, se [bilaga 1](#)

SAKEN

Bygglövsavgift för åtgärder på fastigheten A i Stockholms kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

CL har yrkat att mark- och miljödomstolen, med ändring av Länsstyrelsen i Stockholms läns (länsstyrelsen) beslut, ska ändra Stadsbyggnadsnämnden i Stockholms stads (nämnden) beslut i den del som avser avgiften för bygglovet. Hon begär därvid att avgiften ska reduceras till noll.

Till stöd för sin talan har CL i huvudsak anfört följande.

Nämnden har inte lämnat någon uppgift om att handläggningstiden ska förlängas, vilket innebär att handläggningstiden maximalt kan uppgå till tio veckor. Ansökan mottogs av nämnden den 5 november 2019 och nämnden skickade ut ett bekräftelsebrev i samband med detta. Nämnden har inte skickat ut någon begäran om komplettering inom tre veckor och inte lämnat någon information om förändring av tidsfristens start. Då ansökan har ansetts komplett i samband med inlämnandet ska handläggningstiden räknas från dagen för mottagandet, dvs. den 5 november 2019. Därmed löpte ordinarie handläggningstid ut den 14 januari 2020. Då beslut ännu inte hade fattats ska avgiften reduceras med 20 procent från den 15 januari. Avgiften ska även reduceras för kommande veckor, den 22 januari, 29 januari, 5 februari respektive 12 februari, då beslut fortfarande inte hade tagits under denna period. Efter den 12 februari 2020 har en reduktion med 20 procent per vecka resulterat i att avgiften ska reduceras till noll. Nämnden har inte skickat ut någon kommunikation om ändrade handläggningstider eller förändrade tidsfrister under perioden den 5 november 2019 till den 12 februari 2020.

Det finns inget lagstöd för att nämndens kommunikation den 20 februari 2020 skulle upphäva tidigare utsatta tidsfrister för handläggningen. Om så vore fallet skulle de nya tidsfristerna ha kommunicerats i skrift. Varken skriften från den 20 februari eller efterföljande kommunikation innehåller någon skriftlig information om förändrade tidsfrister för handläggningen och kan därför inte utgöra ett underlag som visar att tidsfristen har förändrats från initial utfästelse.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser framgår av länsstyrelsens beslut, utöver vad som anges nedan.

Utgångspunkterna för prövningen

Nämnden ska handlägga ärenden om bygglov skyndsamt och i normalfallet ska beslut meddelas inom tio veckor. Tidsfristen räknas från den dag då ansökan inkom till nämnden, men om sökanden på eget initiativ kompletterar ansökan räknas tidsfristen istället från den senare dagen då ytterligare underlag kom in till nämnden (se 9 kap. 27 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL). Om det är nödvändigt på grund av handläggningen eller utredningen i ärendet, får dessutom tidsfristen om tio veckor förlängas en gång med högst tio veckor. Bestämmelsen innebär att tidsfristen i vissa fall kan börja löpa från det att ansökan inkommer, men att tidsfristen senare kan nollställas förutsatt att sökanden kommer in med ytterligare underlag på hans eller hennes eget initiativ. Detta gäller även om sökanden inkommer med komplettering efter det att nämnden har informerat denne om att ansökan troligtvis kommer avslås. Tidsfristen kan nollställas vid flera tillfällen under handläggningen om sökanden exempelvis kompletterar sin ansökan i syfte att bemöta synpunkter som inkommit i samband med grannetrytande (se prop. 2017/18:210 s. 17 f).

Om nämnden överskrider tidsfristen för handläggningen av ett ärende om bygglov ska avgiften som nämnden tar ut reduceras. Avgiften ska reduceras med en femtedel per påbörjad vecka som nämnden överskrider den gällande tidsfristen (se 12 kap. 8 a § PBL). Syftet med bestämmelsen är enligt förarbetena att ytterligare effektivisera byggprocessen och se till att nämnden följer de lagstadgade tidsfristerna för handläggning av ärenden om bygglov (se prop. 2017/18:210 s. 12).

I det aktuella målet har CLs bygglovsansökan kommit in till nämnden den 5 november 2019. Ett bekräftelsebrev skickades till henne följande dag. Av detta framgick bl.a. att hon kunde förvänta sig ett beslut på ansökan senast tio veckor efter det att hennes ansökan var komplett eller, om nämnden behövde mer tid för att utreda ärendet, efter högst 20 veckor totalt. Vidare framgick att

hennes ansökan skulle bedömas vara komplett från den dag då den inkom om hon inte hade fått information från nämnden om att ansökan behövde kompletteras inom tre veckor från denna tidpunkt. Därefter skedde ingen kommunicering förrän den 20 februari 2020 då stadsbyggnadskontoret skickade en skrivelse till CL. Av skrivelsen framgick att nämnden inte kunde bevilja bygglovs-ansökan enligt framlagt förslag och att CL hade tre alternativ för ärendets fortsatta handläggning:

- att på eget initiativ revidera eller bearbeta ansökan enligt de synpunkter nämnden lämnat,
- att kostnadsfritt återta ansökan, eller
- att gå vidare med ansökan i befintligt skick, vilket skulle förenas med en kostnad enligt nämndens taxa. Stadsbyggnadskontoret skulle i så fall föreslå nämnden att avslå ansökan.

Sökanden inkom därefter med nya handlingar i ärendet den 20 mars 2020, den 7 april 2020 och den 17 april 2020. Efter att remissvar och grannneyttranden kommit in, skickade sökanden ytterligare reviderade handlingar den 8 juni 2020. Därefter bedömde nämnden att ansökan var komplett. Ytterligare handlingar inkom trots detta den 26 juni 2020. Nämnden beviljade ansökan den 10 juli 2020.

Det mark- och miljödomstolen har att ta ställning till är när tidsfristen för handläggningstiden enligt 9 kap. 27 § PBL har börjat löpa och, för det fall handläggningstiden har överskridit den föreskrivna tidsfristen, hur avgiften ska reduceras.

Mark- och miljödomstolens bedömning

Domstolen konstaterar inledningsvis att det är anmärkningsvärt att det har tagit över 15 veckor från det att CL lämnade in sin ansökan till dess att hon fått någon återkoppling från stadsbyggnadskontoret, och att detta inte är förenligt med syftet att effektivisera byggprocessen och hålla nere tidsfristerna för handläggning av ärenden om bygglov. Efter stadsbyggnadskontorets skrivelse har CL dock valt att komplettera ärendet. Enligt förarbetena ska en ny tidsfrist om tio veckor alltid börja löpa från det att ytterligare underlag kom in till

nämnden på sökandes initiativ, det betyder att kompletteringen inte behöver ha någon betydelse för prövningen för att en ny tidsfrist ska börja löpa. Skälet för detta är att nämnden måste få tillräckligt med tid för att hinna beakta det nya underlaget vid sin prövning (jfr prop. 2017/18:210 s. 17).

Utifrån tillgängligt material slår domstolen fast att CL har gett in det nya underlaget på eget initiativ på det sätt som föreskrivs i 9 kap. 27 § första stycket p. 2 PBL. En ny tidsfrist om tio veckor har alltså börjat löpa den 20 mars 2020 och därefter då nya kompletteringar getts in. Domstolen instämmer mot bakgrund härav i länsstyrelsens bedömning att nämnden har haft fog för att räkna tidsfristen från den dag då CL inkom med reviderade handlingar. Beslutet har därmed meddelats inom föreskriven handläggningstid och skäl för att revidera avgiften saknas. Vad CL har anfört föranleder ingen annan bedömning.

Sammanfattning

Sammantaget instämmer mark- och miljödomstolen i länsstyrelsens bedömning att nämnden har meddelat sitt beslut om bygglov inom den tidsfrist som anges i PBL. Att den initiala återkopplingen har dröjt orimligt länge kan visserligen ifrågasättas, men ändrar inte domstolens bedömning. CLs överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 5 augusti 2021. Prövningstillstånd krävs.

Elisabet Wass Löfstedt

Jonas T Sandelius

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Elisabet Wass Löfstedt, ordförande, och tekniska rådet Jonas T Sandelius. Föredragande har varit tingsnotarien Nils Lundahl.